

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/73/2018
Identifikačné číslo spisu: 2016200308
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200308.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: Mgr. J. N., narodená XX. T. XXXX, bytom v A., B. Č.. XX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2017, č.k. 14S/31/2016-41, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2017, č.k. 14S/31/2016-41, v časti preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, z r u š u j e a k o n a n i e z a s t a v u j e .

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného vo zvyšnej časti z a m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 19. januára 2016, Č.sp.: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669, a rozhodnutie žalovaného z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím z 29. marca 2016 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 19. januára 2016, Č.sp.: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669, ktorým podľa § 38 ods. 1 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) a § 30 ods. 1 písm. d/ zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) zastavil konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, ktorú podala 9. novembra 2015. Ďalším krajským súdom zrušeným rozhodnutím z 8. augusta 2016 žalovaný zrušil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 15. júna 2016, Číslo: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým bolo zastavené konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, ktorú podala 29. apríla 2016.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 18 ods. 7 a 11, § 55 ods. 1 - 6, 10 - 15 zákona č. 447/2008 Z.z., § 32 ods. 1 - 3 Správneho poriadku a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť.

3. Krajský súd mal preukázané, že prvostupňový správny orgán v súvislosti s uplatnenou žiadosťou žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie z 9. novembra 2015 túto pod hrozbou zastavenia konania vyzval (výzva z 9. decembra 2015, č. TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2015/41102) na predloženie dokladu o príjme manžela za rok 2014, a to do 30 dní od doručenia výzvy. Na túto výzvu reagovala žalobkyňa listom z 28. decembra 2015, v ktorom uviedla, že s manželom nežije v spoločnej domácnosti, sú v rozvodovom konaní, a preto nemôže požadovaný doklad zaslať. Prvostupňový správny orgán na základe tejto skutočnosti konanie zastavil, pričom žalovaný ako druhostupňový správny orgán toto rozhodnutie potvrdil. Krajský súd k záveru, že rozhodnutie žalovaného i vo vzťahu k rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu je zmätočné, pretože žalovaný ako druhostupňový správny orgán potvrdil prvostupňové rozhodnutie z iného dôvodu, respektíve v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na iné skutočnosti, ktoré mohla žalobkyňa predložiť na preukázanie relevantnosti svojej žiadosti, keď prvostupňový správny orgán sa nezaoberal skutočnosťou, či žalobkyňa v r. 2014 žila so svojim manželom U. N. v spoločnej domácnosti. Prvostupňový správny orgán zastavil konanie z dôvodu, že žalobkyňa nepredložila správne orgánu potvrdenie o príjme svojho manžela za r. 2014. Naproti tomu druhostupňový správny orgán, t.j. žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia na poslednej strane uvádza, že pokiaľ účastníčka poukazuje na skutočnosť, že s manželom nežije v spoločnej domácnosti a od januára 2015 je v rozvodovom konaní, a preto nevie príjem manžela za rozhodné obdobie predložiť, bola by táto skutočnosť relevantným dôkazom len v prípade, že by žalobkyňa skutočnosť, že nežila v r. 2014 s U. N., so svojim manželom v spoločnej domácnosti, preukázala relevantným dôkazom. Z uvedeného teda vyplýva, že prvostupňový správny orgán vôbec nespomenul túto skutočnosť, teda že žalobkyňa môže oprávnenosť svojho nároku preukázať aj inými skutočnosťami, a to dokladom o tom, že s manželom nežila v r. 2014 v spoločnej domácnosti. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že U. N. (manžel žalobkyne) sa nezdržiava v mieste svojho dlhodobo uvádzaného bydliska, nezdržiava sa ani v mieste sídla spoločnosti, ktorej je konateľom, a preto žalobkyňa nemala akýmkoľvek spôsobom možnosť doložiť doklad o príjme jej manžela, keďže je zrejmé, že s ním nežila v čase podania žiadosti v spoločnej domácnosti. Pokiaľ žalovaný ako druhostupňový správny orgán žiadal, respektíve poukázal, že žalobkyňa mohla pre účely žiadosti doložiť doklad o tom, že nežije s manželom v spoločnej domácnosti, hoci doposiaľ, respektíve v čase rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu nebolo manželstvo rozvedené, bol žalovaný povinný uviesť, aký doklad má žalobkyňa doložiť, či sa má jednať o potvrdenie z matriky, respektíve potvrdenie zo súdu, na ktorom prebieha rozvodové konanie a pod.

4. Krajský súd ďalej konštatoval, že v spisovom materiáli sa nachádza ďalšie rozhodnutie žalovaného z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, ktorým žalovaný zrušil svoje rozhodnutie z 29. marca 2016, č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, ako aj jeho predchádzajúce prvostupňové správne rozhodnutie z 19. januára 2016, číslo: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669, a vydal nové rozhodnutie zo 7. októbra 2016, č. TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým priznal žalobkyňi peňažný príspevok na kompenzáciu

zvýšených výdavkov na diétne stravovanie mesačne vo výške 18,56% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, ustanovenú v § 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre choroby a poruchy uvedené v prílohe č. 5, v prvej skupine, s účinnosťou od 1. apríla 2016.

5. Krajský súd dodal, že z nového rozhodnutia, ktorým bolo vyhovené žiadosti žalobkyne o priznanie príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie vyplýva, že žalovaná rozhodla o priznaní tejto kompenzácie na základe žiadosti žalobkyne z 29. apríla 2016 a nie na základe žiadosti od 9. novembra 2015, ktorá bola podaná žalobkyňou. Preto z dôvodu zachovania právnej čistoty pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia žalovaného z 29. marca 2016, č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 19. januára 2016. Rovnako zrušil rozhodnutie žalovaného z 8. augusta 2016, č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, pričom ponechal v platnosti rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo 7. októbra 2016, č. TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým bol žalobkyni priznaný kompenzačný príspevok od 1. apríla 2016, na základe jej žiadosti z 29. apríla 2016 s tým, že úlohou žalovaného, respektíve prvostupňového správneho orgánu bude rozhodnúť o žiadosti žalobkyne podanej dňa 9. novembra 2015, a to o kompenzácii zvýšených výdavkov na diétne stravovanie od podania tejto žiadosti do 1. apríla 2016, odkedy bola žalobkyni kompenzácia priznaná.

6. Vzhľadom na tieto dôvody, krajský súd pristúpil k zrušeniu vyššie uvedených rozhodnutí pre nezrozumiteľnosť, nakoľko pri vydávaní nového rozhodnutia, ktorým žalovaný vyhovel novej žiadosti žalobkyne z 29. apríla 2016 postačilo vyhlásenie žalobkyne, že nežije s manželom v spoločnej domácnosti od januára 2015 a nie je zrejmé, prečo takéto vyhlásenie žalobkyňa nemohla predložiť v konaní o žiadosti z 9. novembra 2015 bez toho, aby jej bolo konanie zastavené.

7. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že procesne úspešnej žalobkyni trovy konania nepriznal, nakoľko jej žiadne nevznikli, respektíve si žiadne trovy neuplatnila.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

10. Podľa žalovaného nesprávne právne posúdenie vychádza z konštatovania krajského súdu, že rozhodnutie žalovaného z 29. marca 2016 vo vzťahu k rozhodnutiu úradu z 19. januára 2016 je zmätočné, pretože svojím rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutie z iného dôvodu, respektíve v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na iné skutočnosti, ktoré mohla žalobkyňa predložiť na preukázanie svojej žiadosti. Žalovaný bol povinný v rozhodnutí uviesť, aký doklad má žalobkyňa doložiť pre objasnenie skutočnosti, že nežije s manželom v spoločnej domácnosti. Krajský súd ďalej uvádzal, že žalobou napadnuté rozhodnutia žalovaného a úradu práce je potrebné zrušiť aj z toho dôvodu, že síce žalovaný zrušil svoje rozhodnutie z 29. marca 2016 v spojení s rozhodnutím úradu práce z 19. januára 2016 a vo veci bolo vydané nové rozhodnutie, avšak nevysporiadal sa obdobím, ktoré nastalo po podaní prvej žiadosti, t.j. 9. novembra 2015, a preto z dôvodu právnej istoty je potrebné rozhodnúť o žiadosti žalobkyne podanej 9. novembra 2015, a to od podania žiadosti do 1. apríla 2016, odkedy bola kompenzácia priznaná. Žalovaný ďalej poukázal na konštatovanie krajského súdu, že pri vydaní nového rozhodnutia, ktorým bolo vyhovené žiadosti žalobkyne z 29. apríla 2016 a bol jej priznaný peňažný príspevok postačilo vyhlásenie, že nežije s manželom v spoločnej domácnosti od januára 2015 a nie je mu zrejmé, prečo takéto vyhlásenie nemohla žalobkyňa predložiť v konaní o žiadosti z 9. novembra 2015 bez toho, aby bolo konanie zastavené.

11. Žalovaný v kontexte krajským súdom uvedeného poukázal na to, že ako odvolací správny orgán

potvrdil prvostupňové rozhodnutie z 19. januára 2016, ktorým úrad práce zastavil konanie vo veci priznania peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie. Dôvodom bola skutočnosť, že žalobkyňa v stanovenej lehote úradom práce neodstránila nedostatky svojho podania (žiadosti), t.j. nepredložila doklad o príjme spoločne posudzovanej osoby - manžela za rozhodné obdobie roku 2014. K tomu žalovaný uviedol, že fyzická osoba je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu, pričom každá žiadosť o peňažný príspevok musí obsahovať zákonom predpísané náležitosti. Jednou z nich je aj potvrdenie o príjme za predchádzajúci rok pred podaním žiadosti a potvrdenie o príjme fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú s jej príjmom. Na základe listinných dokladov, ako aj na základe vyjadrenia žalobkyne, v roku 2014 žila v spoločnej domácnosti s manželom; zo spoločnej domácnosti odišla začiatkom roka 2015 z toho dôvodu nie je možné zohľadniť čestné vyhlásenie, v ktorom vyhlasuje skutočnosť, že s manželom v roku 2014 nežila. Preto žalobkyňa bola v zmysle § 18 ods. 8 zákona č. 447/2008 Z.z. povinná za rok 2014 predložiť svoj príjem ako aj príjem manžela ako spoločne posudzovanej osoby. Keďže žalobkyňa príjem manžela na výzvu úradu práce nepredložila a napriek poskytnutej súčinnosti v predmetnej veci nebol úspešný ani úrad práce, bolo konanie vo veci žiadosti o peňažný príspevok zastavené. Podmienky pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sú upravené v zákone č. 447/2008 Z.z., pričom zákon neupravuje inštitút odstránenia tvrdosti zákona. Následne dňa 29. apríla 2016 žalobkyňa podala novú žiadosť s tým, že v takom prípade sa zisťoval priemerný mesačný príjem za kalendárny rok 2015. Žalobkyňa pre nezhody s manželom začiatkom roku 2015 odišla s mal. dcérou zo spoločného bydliska, zmenila miesto trvalého bydliska a podala návrh na rozvod manželstva. Vzhľadom na to, že s manželom teda nežila v spoločnej domácnosti v roku 2015, úrad práce zohľadnil namiesto dôkazu čestné vyhlásenie o tom, že od januára 2015 nežije s manželom v spoločnej domácnosti.

12. Žalovaný ďalej uviedol, že rozhodnutím z 8. augusta 2016 zrušil rozhodnutie z 15. júna 2016, t.j. nezrušil rozhodnutie z 29. marca 2016 v spojení s rozhodnutím z 19. januára 2016 ako mylne uvádza krajský súd.

13. Ku konštatovaniu krajského súdu o nevysporiadaní sa s obdobím, ktoré nastalo po podaní žiadosti žalobkyne 9. novembra 2015 do 1. apríla 2016 žalovaný uviedol, že konanie o priznaní peňažného príspevku na kompenzáciu sa začína na základe žiadosti fyzickej osoby. Z dôvodu, že o predchádzajúcej žiadosti žalobkyne z 9. novembra 2015 bolo rozhodnutím žalovaného z 29. marca 2016 právoplatne rozhodnuté, nárok na peňažný príspevok bol opakovane posudzovaný od času, kedy žalobkyňa podala novú žiadosť, t.j. od 29. apríla 2016 s tým, že peňažný príspevok na kompenzáciu sa prizná a vypláca od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom začalo konanie o peňažnom príspevku, teda v tomto prípade od 1. apríla 2016.

14. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe žalovaný odôvodnil poukazom na rozhodnutia zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, podľa ktorých cit.:

„Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecné iní výhodnejšie postavenie pre účastníka.“ (6/2003, rozhodnutie č. 122)

„Ak žalobkyňa nevyvrátila hodnoverným spôsobom skutočnosti a skutkový stav, ktorý bol zistený správnymi orgánmi, za takýchto skutkových okolností nie je dôvod, aby správny súd zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu.“ (5/2016, rozhodnutie č. 39).

15. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietla, alebo rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

16. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadrila podaním z 9. júla 2017.

17. Nestotožnila sa s tým, že by neposkytla potrebné údaje prvostupňovému správnenému orgánu. V rámci možností predložila doklady za rok 2014. Bez súhlasu bývalého manžela inštitúcie neposkytujú

informácie fyzickým osobám, ale len orgánom, ktoré vo veci konajú; neboli zistené pri šetrení iné skutočnosti ako žalobkyňa predložila. Pokiaľ žalobkyňa predložila čestné vyhlásenie, že v roku 2015 nežila v spoločnej domácnosti s bývalým manželom, sledovali sa príjmy za rok 2015. Aký doklad žalobkyňa mala predložiť nie je uvedené v kasačnej sťažnosti. Pri opakovane podanej žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku jej bolo vyhovené a bolo postačujúce čestné vyhlásenie. Pri prvom podaní žiadosti sa touto skutočnosťou nikto nezaoberal a skúmal sa len príjem za rok 2014, ktorý nebol žiadny. Keby žalobkyňa bola vyzvaná k preukázaniu, či žila v spoločnej domácnosti, respektíve, či bývalý manžel prispieval do spoločnej domácnosti bola by predložila potvrdenie z Obvodného oddelenia Policajného zboru Příbovce z 26. januára 2016, kde je uvedené, že bývalý manžel sa už dva roky zdržiava pre žalobkyňu na neznámom mieste. Z toho sú zrejmé i hore uvedené skutočnosti o jeho príjme za rok 2014, keď sa nachádza na neznámom mieste.

IV.

18. Vyjadrenie žalobkyne bolo doručené žalovanému dňa 19. júla 2017 na vedomie.

V.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

20. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

22. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

23. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

24. Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny;

26. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

27. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

28. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením

orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

29. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 19. januára 2016, Č. sp.: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669, ktorým tento podľa § 38 ods. 1 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z. a § 30 ods. 1 písm. d/ zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) zastavil konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, ktorú podala 9. novembra 2015. Krajský súd tiež vo výroku rozsudku zrušil rozhodnutie žalovaného z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, ktorým zrušil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 15. júna 2016, Číslo: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým bolo zastavené konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, ktorú podala 29. apríla 2016.

A/ K súdnemu prieskumu rozhodnutia z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503

30. Podľa § 5 ods. 5 SSP konanie pred správnym súdom možno začať len na základe návrhu.

31. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

32. Podľa § 6 ods. 2 SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o

- a) správnych žalobách,
- b) správnych žalobách vo veciach správneho trestania,
- c) správnych žalobách v sociálnych veciach,
- d) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- e) žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- f) žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy,
- g) žalobách vo volebných veciach,
- h) žalobách vo veciach územnej samosprávy,
- i) žalobách vo veciach politických práv,
- j) kompetenčných žalobách,
- k) návrhoch v iných veciach.

33. Podľa § 18 ods. 1 veta pred bodkočiarkou SSP, ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví;

34. Žalovaný správny orgán rozhodnutím z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503 postupom podľa § 59 ods. 3 Správneho poriadku zrušil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 15. júna 2016, Číslo: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým prvostupňový správny orgán zastavil konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie. V tomto prípade sa jednalo o v poradí druhé správne konanie začaté na základe žiadosti žalobkyne z 29. apríla 2016. Následne prvostupňový správny orgán vydal dňa 7. októbra 2016, Číslo: TT1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2016/37939 rozhodnutie, ktorým žiadosti žalobkyne z 29. apríla 2016 vyhovel a priznal jej peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie od 1. apríla 2016.

35. Predmetom konania začatého na základe podanej žaloby, vedeného na krajskom súde pod sp.zn. 14S/31/2016 a na tunajšom súde pod sp.zn. 7Sžsk/73/2018 je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 19. januára 2016, Č.sp.: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669, ktorým tento zastavil konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, ktorú podala 9. novembra 2015.

36. Z uvedeného je zrejmé, že sa jedná o dve samostatné správne konania, začaté na základe dvoch samostatných žiadostí žalobkyne. Tvrdenie krajského súdu uvedené v bode 12 rozsudku krajského súdu, že v spisovom materiáli sa nachádza rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom Špitálska 8, Bratislava z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, ktorým žalovaný zrušil svoje rozhodnutie z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu ako aj jeho predchádzajúce rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, odboru sociálnych vecí a rodiny z 19. januára 2016, Č.sp.: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669 a vydal nové rozhodnutie zo 7. októbra 2016, Číslo: TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/37939, ktorým priznal žalobkyni peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, je preto nesprávne. Zároveň najvyšší súd zdôrazňuje, že správne súdne konanie je ovládané výlučne dispozičným princípom, t.j., že správne súdne konanie sa začína na základe procesnej iniciatívy žalobcu. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobkyňa žalobou napadla aj rozhodnutie z 08. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, ktoré je navyše svojou povahou rozhodnutím procesným (pozri napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2016, sp.zn. 7Sžso/10/2015). Za takto zisteného stavu je nutné konštatovať, že krajský súd nemal právomoc preskúmať zákonnosť aj tohto rozhodnutia a pokiaľ na seba „vzťahol“ právomoc rozhodnúť o zákonnosti tohto rozhodnutia procesne pochybil. Ak teda konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, sa na základe návrhu - žaloby žalobkyne nezačalo, podmienky pre postup podľa Správneho súdneho poriadku splnené neboli. Krajský súd v tejto časti preto rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Najvyššiemu súdu nezostávalo potom nič iné, len rozsudok krajského súdu v časti preskúmania zákonnosti rozhodnutia z 8. augusta 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/8503, postupom podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušiť a konanie podľa § 18 ods. 1 SSP zastaviť, lebo konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie rozhodnutia.

B/ K súdnemu prieskumu rozhodnutia z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu

37. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len „preukaz“), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len „parkovací preukaz“) a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1)

38. Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. (§ 1 ods. 2)

39. Podľa § 8 ods. 1 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z. v oblasti zvýšených výdavkov sa kompenzujú zvýšené výdavky na diétne stravovanie;

40. Podľa § 18 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z. pri rozhodovaní o peňažných príspevkoch na kompenzáciu na účely zisťovania príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa spoločne posudzujú a započítavajú príjmy u posudzovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím jej

príjem a príjem jej manžela alebo manželky;

41. Podľa § 18 ods. 8 zákona č. 447/2008 Z.z. príjem na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sa zisťuje ako priemerný mesačný príjem za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom fyzická osoba požiadala o peňažný príspevok na kompenzáciu. Takto zistený príjem sa prehodnocuje pri opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu vždy v júli bežného roka a platí do konca júna nasledujúceho roka; za obdobie, za ktoré sa príjem prehodnocuje, sa považuje kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa prehodnocovanie vykonáva.

42. Podľa § 18 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z. pri zisťovaní príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na účely peňažných príspevkov na kompenzáciu sa započítavajú príjmy osôb uvedených v odseku 7, ak tieto osoby patria do okruhu osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú s príjmom fyzickej osoby, v kalendárnom roku, za ktorý sa zisťuje príjem podľa odseku 8.

43. Podľa § 55 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. žiadosť uvedená v odseku 1 musí obsahovať meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorá žiada o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu alebo o preukaz alebo o parkovací preukaz, dátum jej narodenia, adresu jej trvalého pobytu alebo prechodného pobytu, doklad o tom, že ide o účastníka právnych vzťahov podľa § 3, jej rodné číslo, ak je pridelené. Súčasťou žiadosti je aj aktuálny lekársky nález okrem prípadov uvedených v § 11 ods. 7 a 8. Žiadosť o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu musí obsahovať aj potvrdenie o jej príjme za predchádzajúci kalendárny rok pred podaním žiadosti a vyhlásenie o majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Žiadosť o priznanie peňažného príspevku na opatrovanie musí obsahovať aj potvrdenie o príjme fyzickej osoby zo zamestnania za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť. Na výzvu príslušného orgánu je fyzická osoba povinná predložiť aj iné doklady, ktoré sú podkladom na rozhodnutie.

44. Podľa § 55 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba k žiadosti o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu predkladá aj potvrdenie o príjme fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú s jej príjmom.

45. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril administratívny spis žalovaného zistil, že žalobkyňa dňa 9. novembra 2015 na predpísanom tlačive požiadala o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie. Vzhľadom na to, že žalobkyňa nedoložila k predmetnej žiadosti doklady o všetkých príjmoch manžela za rok 2014, prvostupňový správny orgán listom z 9. decembra 2015, číslo: TT1/OPPKNKŤZPAČ/SOC/2015/41102 podľa § 55 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. a § 19 ods. 3 Správneho poriadku žalobkyňu vyzval, aby táto v lehote 30 dní od doručenia výzvy a pod následkom zastavenia konania doložila doklady o všetkých príjmoch manžela za rok 2014. Za týmto účelom prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 9. decembra 2015, Č.sp.: TT1/OPPKNKŤZPAPČ/SOC/2015/41102, podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku konanie vo veci žiadosti žalobkyne o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie prerušil. Žalobkyňa listom z 28. decembra 2015 prvostupňovému správne mu orgánu oznámila, že doklady o všetkých príjmoch manžela za rok 2014 doložiť nemôže, pretože na základe zistenia sociálnej poisťovne a daňového úradu by potrebovala na prístup k týmto dokladom plnú moc, ktorú nemôže získať. Dodala, že predložila rozsudok Okresného súdu Trnava, v ktorom v rámci určenia výživného na maloleté dieťa boli uvedené aj príjmy manžela za rok 2014. Prvostupňový správny orgán za účelom zistenia príjmu manžela žalobkyne dopytoval príslušný daňový úrad, príslušnú pobočku sociálnej poisťovne ako aj naposledy známeho zamestnávateľa žalobcu - FASCO, s.r.o., avšak s negatívnym výsledkom, keď z listu príslušného daňového úradu z 29. decembra 2015 vyplynulo, že manžel žalobkyne za kalendárny rok 2014 daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby nepodal, z listu príslušnej pobočky sociálnej poisťovne z 15. decembra 2015 vyplynulo, že manželovi žalobkyne dávny nemocenského poistenia za rok 2014 vyplatené neboli a zásielka adresovaná zamestnávateľovi žalobcu sa prvostupňovému správne mu orgánu vrátila s titulom „adresát neznámy“. Na základe takto zistených skutočností prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 19. januára 2016, Č.sp.:

TT1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/32669 zastavil, konanie. Žalovaný na odvolanie žalobkyne rozhodnutím z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

46. Najvyšší súd po preskúmaní súdneho a pripojeného administratívneho spisu žalovaného konštatuje, že nezistil dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu čo do súdneho prieskumu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu. V tejto časti najvyšší súd považuje rozsudok krajského súdu z hľadiska posúdenia vecnej stránky za správny.

47. Za kľúčové považoval najvyšší súd posúdenie, či výlučne striktný postup orgánu verejnej správy podľa už vyššie citovaných zákonných ustanovení, predovšetkým § 18 ods. 7 a 11 v spojení s § 55 ods. 3 a 5 zákona č. 447/2008 Z.z. je vzhľadom na všetky objektívne a špecifické okolnosti daného prípadu a jestvujúce na strane žalobkyne, súladný s chápaním materiálneho právneho štátu a či takáto striktné formalistická aplikácia príslušných a na vec sa vzťahujúcich ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. nie je absolútne nespravodlivá, teda v rozpore so základnými princípmi materiálneho právneho štátu.

48. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že podľa Článku 1 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa Článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa Článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. Základom interpretácie a aplikácie Článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Ústavný súd Slovenskej republiky princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodíť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (napr. I. ÚS 17/1999, nález zo dňa 22.09.1999, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s 365, zhodne I. ÚS 44/1999, nález z 13.10.1999, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382). Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež kladie dôraz, že v súlade s Článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnomu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, respektíve proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04). V tejto súvislosti je tiež nutné spomenúť nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2017, sp.zn. I. ÚS 155/2017 Z.z., podľa ktorého cit.: „Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“ Z citovaného Článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Vo svojej rozhodovacej činnosti sa tak Ústavný súd Slovenskej republiky ako aj Ústavný súd Českej republiky viackrát zaoberal otázkou ústavne konformného výkladu práva. Oba

ústavné súdy už viackrát uviedli, že aplikácia práva vychádzajúca iba z jazykového výkladu je neudržateľná. „K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona.“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. mája 2013, č.k. IV. ÚS 71/2013). Jazykový výklad môže v zásade slúžiť na prvotné uchopenie príslušnej normy právneho predpisu, nie však na porozumenie jeho zmyslu a účelu. „Súd ... nie je absolútne viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia, ale môže sa a musí od neho odchyliť v prípade, že to vyžaduje zo závažných dôvodov účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť, alebo niektorý z princípov majúcich svoj základ v ústavne-konformnom právnom poriadku“ (nález Ústavného súdu Českej republiky zo 4. februára 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96), prípadne „Mechanická aplikácia abstrahujúcej, resp. neuvedomujúcej si, a to buď úmyselne alebo v dôsledku nevzdelanosti, zmysel a účel právnej normy, robí z práva nástroj odcudzenia a absurdity. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona.“ (nález Ústavného súdu Českej republiky zo 17. decembra 1997, sp.zn. Pl. ÚS 33/97). Skrátka, spravodlivosť ako hodnotový činiteľ musí byť prítomná vždy v každom procese, ktorým sa interpretuje a aplikuje právo.

49. Najvyšší súd ďalej uvádza, že podľa Článku 46 ods. 1 a 2 v spojení s Článkom 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a neustrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (1). Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (2). V tomto kontexte ako aj vyššie uvádzaného Článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky správne súdnictvo vychádza z materiálneho chápania právneho štátu vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdne moci. Je založené na kontrole verejnej správy, teda, či táto neprekračuje jej zverené právomoci a tiež poskytuje ochranu subjektívnych práv osôb, do ktorých bolo zasiahnuté, alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je ochrana verejných subjektívnych práv a cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (1). Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (2).

50. Cieľ zákona č. 447/2008 Z.z. spočíva v podpore sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Postupom a pravidlami plynúcimi z tohto zákona sa predovšetkým kompenzujú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmiernujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia formou poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s tým, že za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je nutné v zmysle platnej legislatívy považovať znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

51. Účelom kompenzácie v oblasti zvýšených výdavkov je zmierniť dôsledky pravidelných zvýšených výdavkov spojených s ťažkým zdravotným postihnutím fyzickej osoby. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravujúci tzv. testované dávky (kam teda patrí aj peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie) okrem splnenia zákonnej podmienky odkázanosti na kompenzáciu zvýšených výdavkov (§ 14 ods. 7 v spojení s § 38 ods. 1 zákona), pre splnenie ktorej je relevantným lekársky posudok, okrem tohto (zdravotného hľadiska) stanovil aj ďalší limit - nastavenie stropu (výšky)

príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, v dôsledku čoho je žiadateľ o peňažný príspevok v zmysle § 18 ods. 7 písm. a/ v spojení s § 55 ods. 3 a 5 zákona č. 447/2008 Z.z. povinný k žiadosti doložiť potvrdenie o svojich príjmoch za predchádzajúci kalendárny rok pred podaním žiadosti a vyhlásenie o majetku, ktoré nie je staršie ako tri mesiace. Zároveň je táto osoba povinná doložiť aj potvrdenie o príjme fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú s jej príjmom; v tomto prípade bola žalobkyňa povinná doložiť potvrdenie o príjme svojho manžela. Najvyšší súd ďalej v tejto súvislosti uvádza, že zákonodarca vychádza z ideálnej situácie, že pokiaľ sa pri rozhodovaní o peňažných príspevkoch na kompenzáciu na účely zisťovania príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím spoločne posudzujú a započítavajú aj príjmy manžela / manželky, tak táto osoba k žiadosti doklad o týchto príjmoch doloží. Zákon však neupravuje situáciu, kedy z objektívnych dôvodov, teda z dôvodov existencia ktorých nezávisí od žalobkyne a jej správania, respektíve konania, nie je možné zistiť výšku príjmu osoby, ktorej príjem sa spoločne posudzuje s jej príjmom. V predmetnej veci si žalobkyňa požiadala o poskytnutie peňažného príspevku v mesiaci november 2015, a teda je zrejmé, že v tomto období (za ideálnej situácie predpokladanej zákonom) by k žiadosti doložila aj príjmy spoluposudzovanej osoby, svojho manžela. Avšak vzhľadom na to, že vzťahy medzi manželmi boli natoľko rozvrátené, čo v konečnom dôsledku viedlo k podaniu návrhu na rozvod manželov, k úprave výkonu rodičovských práv a povinností a od 1. januára 2015 žalobkyňa so svojím manželom spoločne nežila (čo nebolo sporné), vyvstáva tu otázka, ako mohla žalobkyňa od svojho manžela získať príslušné potvrdenie o príjme. Navyše manžel žalobkyne bol v čase podania žiadosti o príslušný peňažný príspevok neznámy. Táto skutočnosť vyplýva tak z vyjadrenia žalobkyne z 28. decembra 2015 urobeného v priebehu správneho konania, z rozsudku Okresného súdu Trnava z 12. novembra 2015, č.k. 10P/35/2015-93 ako aj oznámenia Obvodného oddelenia Policajného zboru Příbovce z 26. januára 2016, podľa ktorého manžel žalobkyne sa v mieste evidovaného bydliska približne dva roky nezdržiava. V takom prípade najvyšší súd vyhodnotil postup správnych orgánov za výlučne formalistický neodzrkadľujúci osobitné špecifiká prejednávanej veci. Na správne orgány je kladená požiadavka individuálneho prístupu ku každej jednej podanej žiadosti za súčasného zohľadnenia a zváženia všetkých okolností posudzovaného prípadu. Je zrejmé, že žalobkyňa objektívne nemohla relevantne preukázať príjem svojho manžela, keďže požadovanými dokladmi disponovať nemohla. Zároveň pravdivosť tohto tvrdenia žalobkyne (o nemožnosti doloženia príjmov svojho manžela) bola potvrdená aj prvostupňovým správnym orgánom, ktorý využijúc svoju kompetenciu a oficiálnou cestou dopytom zisťoval príjem manžela žalobkyne prostredníctvom príslušného daňového úradu, príslušnej pobočky sociálnej poisťovne ako aj naposledy známeho zamestnávateľa žalobcu - obchodnej spoločnosti FASCO, s.r.o., v ktorej bol manžel žalobkyne aj jediným spoločníkom a konateľom, avšak s negatívnym výsledkom. Rovnako sa príjem manžela nepodarilo zistiť Okresnému súdu Trnava vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý vychádzal aspoň z hypotetického príjmu vo výške minimálnej mzdy. Rozsudok okresného súdu je súčasťou administratívneho spisu žalovaného. Týmto zároveň bolo vyvrátené akékoľvek špekulatívne správanie zo strany žalobkyne majúcej snahu zatajiť príjmy svojho manžela. Z uvedeného je zrejmé, že správne orgány žalobkyňu zaťažili nemožným dôkazným bremenom, ktoré objektívne nemohla uniesť, pričom túto skutočnosť nemožno vyhodnotiť v neprospech žalobkyne vystupujúcej na účely zákona č. 447/2008 Z.z. v pozícii žiadateľky o peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie.

52. Pokiaľ teda žalobkyňa nebola z objektívnych dôvodov schopná doložiť na účely uplatnenia nároku na peňažný príspevok na kompenzáciu aj príjmy spoluposudzovanej osoby (v tomto prípade manžela), pričom výšku týchto príjmov sa nepodarilo zistiť ani správne orgánom cestou úradného šetrenia, nemôže byť ukrátená na svojom uplatnenom nároku na peňažný príspevok. Správny orgán nemôže len z tohto dôvodu pristúpiť k zastaveniu konania. Pokiaľ žiadateľ o peňažný príspevok nie je oprávnený doložiť do konania čestné vyhlásenie, ktorým by preukázal, že so spoluposudzovanou osobou v spoločnej domácnosti za obdobie rozhodné na účely poskytovania peňažného príspevku (§ 18 ods. 8 zákona č. 447/2008 Z.z.) nežil a príjem tejto spoluposudzovanej osoby nie je možné zo závažných dôvodov zistiť, je správny orgán povinný u tejto osoby vychádzať z výšky príjmu zodpovedajúcej sume životného minima podľa zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

53. V súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšší súd uvádza, že v tomto prípade sa nejednalo o vytknutie formálnych vád (6/2013) a tiež nešlo o rozhodovanie správneho orgánu vo veci priestupku proti občianskemu spolunažívaniu (5/2016).

54. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti smerujúce k súdnemu prieskumu rozhodnutia z 29. marca 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3086/Pu, vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu v tejto časti. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú vo zvyšnej časti zamietol.

55. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobkyňa bola v kasačnom konaní plne úspešná.

56. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.